

Donderdag

Den 29 Januarij.

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE GELDERLAND

Als daartoe bij besluit van Zijne Majesteit, van den 16den October 1834, No. 176, gesagdig, zijn voornemens, op Vrijdag den 16den Februarij 1835, des voormiddags ten twaalf ure, op het Gouvernements-Gebouw binnen Arnhem, publiek te doen inzetten, en op den 27sten Februarij daarna, finaal te verkoopen:

1°. Een HUIS en ERF, staande en gelegen binnen Arnhem, in de Putsteeg, letter A, No. 258, insaaken het Erf van GERHARDS en het natiemelden perceel, bevattende hetzelfde huis vier WONINGEN, thans bij de weekaan LARIAN, M. BEBKS, Wed. MEINDEERS en J. GOOSSEN verhuurd.

2°. Een HUIS daar staande, en gelegen tusschen het voormelde perceel en het Erf van K. B. K. L. A. A. Y. E. N., letter A, No. 257, bij de week verhuurd aan P. W. A. S. M. Y. E. R.

De Condities van Verkoop zijn, van nu af, te lezen ter Griffie van het provinciale Gouvernement van Gelderland, en nadere aanwijzing te bekomen bij den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat F. E. H. R. A. N. D., te Arnhem.

Arnhem, den 21sten Januarij 1835.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN HEECKEREN VAN KELL.

Ter ordonnantie,

De Griffier der Staten,
M. J. VLETERING.

FRANKFORT, den 26sten Januarij.

Uit Napels wordt den 2den dezer, het volgende geschreven: « De stoomvaart is sedert eenigen tijd rampspoedig geweest. Zoo was onlangs het verlies van de Superb te betreuren; de Fransche stoomboot Henri IV, is daarna tusschen Civita-Vecchia en Livorno op eens klip gestooten, en de passagiers konden zier nauwelijks op den oever redden. Den 25sten December liep de Wenefrede, een uitmuntend Engelsch stoomschip, de haven van Napels binnen; doch kon, om het kersfeest, slechts de reizigers aan land zetten. Aan boord bleven ongeveer 80 zilveren staven, eene aanmerkelijke hoeveelheid coupons Falconnet (men beweert voor 80,000 dukaten), een kist met juwelen van groote waarde, zijden stoffen van Lyon enz., en eene groote menigte goederen van allerlei aard. Tegen elf uur des nachts bespeurt men uit de stad brand, — het schip staat in volle vlam; de zilveren staven konden gered worden; doch het grootste gedeelte der overige goederen, geldswaarde en kostbaarheden werd in den asch gelegd.

ZWEDEN.

Stokholm, 9 Januarij. In den jare 1809 werd reeds door den rijksdag eene verklaring gedaan, dat de staat door zoodanige lasten gedrukt werd, dat die alleen met dezelfs gevaren konden vergeleken worden, en de staatsuitgaven behoorden verminderd te worden door zoodanige bezuinigingen, als maar eenigzins met eene goede handhaving der regering bestaans waren. Sedert zijn de lasten echter nog gedurig verhoogd. Het papiergeld is; ondanks alle pogingen der regering en alle opofferingen, door den Koning persoonlijk gedaan, meer dan de helft in waarde gedaald, terwijl de staatsuitgaven (nog maar het kleinste gedeelte der lasten, waarmede de landeigenaar bezwaard is) verviervoudigd zijn. Vroeger werd reeds over de gebreken der oude constitutie geklaagd, maar na de juli-revolutie kregen die bezwaren eene meer bepaalde rigting. Door het gevaar van de cholera werd wel de belangstelling eenigermate van andere zaken afgewend; maar terwijl de lasten van den staat er nog door vermeerderden, werd zulks zijdelings naderhand nog eene nieuwe oorzaak tot vermeerdering der misnoegdheid.

De vrijheid van drukpers, bij de constitutie van 1809 bepaald, werd ingekort door het recht van verbod van staatskundige tijdschriften, door de regering in 1812 ingevoerd.

De geleerden van Zweden, die niet tot den geestelijken stand behoorden, de fabrikanten en neringdoenders, die geene staatsburgere zijn, verlangden onder de rijkstandigen toegelaten te worden. De boerenstand

die het meest gedrukt wordt, begeerde vermindering der lasten, welke hij te dragen heeft. Eindelijk kwam eene geheele verandering der nationale vertegenwoordiging meermalen ter sprake, en werd door onderscheidene bladen voorgestaan. De adel laat zich in Zweden nog altijd voornamelijk gelden. De drukpers is bijna uitsluitend onder zijn gebied, althans in de hoofdstad. In de provincien heeft de geestelijkheid den onbepaaldsten invloed. Doch de oppositie heeft reeds eene bepaalde rigting genomen. Vroeger streed zij slechts voor zich zelve; maar nu moet zij reeds voor het volk strijden. De rijksdag gaat tegenwoordig gebukt onder een openbaar gevoel, hetwelk in denzelfden nauwelijks de schaden eener volkvertegenwoordiging erkent.

— De stenden hebben den Koning in November verzocht, eenen dag te bepalen, waarop de tegenwoordige rijksdag zal gesloten worden. De Koning heeft nu laten antwoorden, dat Z. M. niet zal nalaten, om zijn recht tot ontbinding van den rijksdag, zoodra het tijd moet zijn, niet te oefenen; doch thans nog geenen dag daartoe bepalen kan.

LONDEN, den 25sten Januarij.

In de laatste dagen hebben de parlaments-verkiesingen niets bijzonders opgeleverd, en in den stand van zaken geene verandering te weeg gebragt. De verwachtingen der onderscheidene partijen blijven dus dezelfde. Naar men verzekert, heeft de minister Peel dezer dagen in het openbaar te Tamworth zijne overtuiging te kennen gegeven, dat hij in staat zou wezen, om met het nieuwe parlement het bestuur des lands voort te zetten; hij moet tevens weder verklaard hebben, dat het bewind, met aanbeving der behoudende beginselen, alle redelijke en wezenlijk nuttige hervormingen zal voortaan. De leden der bewegingspartij hechten evenwel bij voortdaring geene waarde aan die verklaringen der ministers, en dringen er op aan, dat de tegenwoordige besluiten, als geenszins het vertrouwen des volks verdienende, door het Huis der gemeenten van het bestuur zullen worden verdreven. — De verkiesingen van den heer M. Sutton tot voorzitter der avengemelde verkiezingen te worden van dien aard, dat de ministerien wordt in de denking van dien staatsman evenveel belang gesteld, als dezelve door de tegenpartij met hevigheid wordt tegengewerkt. — De anti-ministerielen berekenen, dat er nu 380 parlaments-leden hantier partij, en maar 242 Tory's benoemd zijn.

Door de ministerielen wordt nu verkondigd, dat het bewind, in overeenstemming met de hooge geestelijkheid, reeds een plan betrekkelijk de kerk-hervorming beraamd heeft; volgens hetgeen zij daaromtrent mededeelen, zou dat ontwerp in de daad, tot schade van onderscheidene geestelijken, vele erkende misbruiken afschaffen en aanmerkelijke verbeteringen behelzen. — Volgens sommige zouden de ministers ook bedacht zijn op het voorstellen van maatregelen ten behoeve des landbouws, en wel bepaaldelijk op de afschaffing der belasting op de moat. Men vindt voorstanders van dien maatregel, welke meenen, dat de 4½ miljoen p. st., die thans door die belasting worden opgebracht, zouden kunnen gevonden worden door eene leening van 2½ miljoen, en voortzets door besparingen in de uitgaven.

Van den 26sten Januarij.

Baron Zuylen van Nyevelt, die onlangs met eene buitengewone zending door den Koning der Nederlanden herwaarts gezonden werd, is heden morgen (Zaterdag), met de stoompakket de Earl of Liverpool, uit deze hoofdstad naar Rotterdam vertrokken.

Lord Granville Somerset, Z. M. houthvester, de heeren C. M. Sutton en B. Stephenson en andere ambtenaren hebben eergisteren de nog voortduerende werkzaamheden aan de beide huizen van het parlement wezen bezigtigen, welke volstrekt voor den 19den Februarij aanstaande, zijnde de bepaalde dag voor de bijeenkomst van de nieuw gekozen parlamentsleden, geheel zullen moeten afgeloopen zijn.

Z. K. H. prins Augustus van Portugal is met zijn gevolg Dingsdag avond, ongeveer ten acht ure, te Falmouth van Exeter aangekomen, en des anderendaags morgens, ten half negen ure, aan boord van de in gereedheid liggende gouvernementsstoomboot de Monarch gegaan, welke kort daarna, met de beide Portugesche fregatten de Duches of Braganza en de Don Pedro, welke zich reeds eenigen tijd in geneelde zeefraven ter zijner begeleiding zeilvaardig bevonden hebben, naar Londen is vertrokken.

PARYS, den 23sten Januarij.

De regtbank van eersten aanleg, na den verdediger van hertog Karel van Brunswijk gehoord te hebben, heeft, op de conclusie van het openbaar ministerie, het volgende vonnis geslagen:

De regtbank, na daarover beraadslaagd te hebben: « Gelet dat, voorondersteld de acte van den 5den en 14den Februarij 1833 kon als een vonnis beschouwd worden, nochtans het beginsel van nationale souvereiniteit er zich tegen verzet, hetzelfde van regtswege in Frankrijk uit te voeren; dat dus het geschil over de interdictie of de benoeming van eenen regterlijken raad, voor de Fransche regtbanken in zijn geheel blijft; dat men niet aanbiedt om door in Frankrijk wettige middelen de interdictie of de benoeming van eenen regterlijken raad voor den hertog van Brunswijk te verkrijgen;

« Gelet, dat ook wanneer de acte van 5 en 14 Februarij 1833 als eene wet beschouwd wierd, die wet evenwel, als een persoonlijk statut, door geene Fransche regtbank zou kunnen toegepast worden;

« Dat bij de wet nergens aan de Fransche regibanken vrijheid wordt gegeven, om eene vreemde wet te gehoorzamen; dat, zoo al bij art. 3 van het burgerlijk wetboek wordt verklaard, dat de Franschen zelfs in vreemde landen aan de wet omtrent staat en bevoegdheid onderworpen blijven, de Fransche wetgever echter daarbij zelfs het voornemen niet gehad heeft, om de Franschen in vreemde landen van het beneficië der vreemde wetten te berooven; dat men derhalve, des te meer, door geen argument van wederkeerigheid kan staande houden, dat het vreemde persoonlijke statut eene wet voor de Fransche regtbanken uitmaakt;

« Dat wel is waar, in onderscheiden omstandigheden, de Fransche regtbanken, wegens het volkerenregt, aan de toepassing der persoonlijke statuten de voorkoer boven die der Fransche wetten hadden te geven; doch dat die inschikkelijkheid niet toelaat te miskennen, dat de beginselen der Fransche souvereiniteit zich in dezen tegen het bestaan van een vasten regel verzetten;

« Dat de toepassing niet vernag plaats te hebben, wanneer de grondbeginselen onzer wetgeving er onder zouden moeten lijden;

« Dat derhalve hier de beginselen zouden gekrenkt worden, door eene uitgesproken interdictie toe te laten, zonder dat de vermeende onbevoegde in staat gesteld werd om zich te verdedigen;

« Gelet overigens, dat zoo al zekere persoonlijke statuten de vreemdelingen in Frankrijk volgen, dit beginsel niet van toepassing kan zijn op statuten, die, naar alle wetten, de personen slechts tijdelijk treffen, of van politieken aard zijn; of nit de omstandigheden voortvloeijen;

« Dat de acte van 5 en 14 Februarij 1833 veranderlijk is en altijd weder in twiïfel kan getrokken worden; dat de acte van politieken aard is, vermits de wetten voor een persoon gemaakt (privilegia) even als de wetten omtrent den staat der regerende familien, alleen door de staatsreden bepaald worden;

« Dat die beginselen opzigtens de regerende familien erkend en bijzonderlijk toegepast zijn bij de eigen bewoordingen van het rijks-statut van floreal 12de jaar.

« Gelet eindelijk, dat in de beweegredenen zelve, bij de acte opgegeven, aan dezelve eene politieke hoedanigheid wordt toegekend, verklaart de regtbank den eischer niet ontvankelijk, in allen gevalle ongegrond in zijnen eisch, heft de oppositie op, magtigt den hertog van Brunswijk om alle hem toebehoorende gelden te ontvangen, en veroordeelt den eischer in de kosten voor alle partijen.

— Men verzekert, dat de heer Berryer, een der voorstanders van de oude Bourbons, bij de beraadslagingen over de Amerikaansche schuldvordering, eenige opgaven zal mededeelen, hem door de heeren de Villele en Hyde de Neuville verschafte, welke laatste langen tijd Fransch gezant in Amerika is geweest. Uit deze opgaven zou blijken, dat de Fransche regering onder Napoleon nooit eigenlijk Amerikaansch goed weggenomen heeft; maar dat alleen Engelsche waren, die men onder bescherming der Amerikaansche vlag ter sluik in Frankrijk wilde invoeren, zijn aangehouden, gelijk de wet toen ter tijd voorschreef. In dat geval zou de schuldvordering der Noord-Amerikanen, waarvoor bij een traktaat 25 millioen franken werden ingewilligd, op niets uitloopen. Men mag dus te regt twiïfelen of de staat van zaken welzoodanig is, als die heeren het willen doen voorkomen.

— De minister van justitie heeft een ontwerp van wet voorgedragen, hetwelk zelve grootendeels de goedkeuring der oppositie wegdraagt. Het moet strekken om de regterlijke instellingen te verbeteren, en onder anderen ook om de vaderlijke en minkostbare regtsmagt der vrederegters uit te breiden.

BRUSSEL, den 27sten Januarij.

Volgens de Emancipation zou door het departement van het Zeewezzen der Vereenigde Staten van Noord-Amerika aanschrijving zijn gedaan, ten einde alle oorlogsschepen zich binnen eene maand gereed maken, om op het eerste sein in zee te kunnen steken.

— De dagbladen melden, dat het getal zaken, over de 4e drie maanden van 1834, hetwelk voor het hof van assises van de provincie Brandenburg gebracht is, zoo groot is, dat men er vier reeksen van heeft moeten maken.

GRAVENHAGE, den 27sten Januarij.

Gisteren avond is er geen bulletin uitgegeven; dat van heden luidt als volgt:

Dingsdag den 27sten Januarij, 's morgens ten acht ure: De meer gunstige gesteldheid van Z. K. H. blijft voortduren; Hoogstdezelve heeft een goeden nacht gehad, maar gevoelt zich zeer zwak.

BERNARD.

EVERARD.

AMSTERDAM, den 27sten Januarij.

Beurs van den 26sten Januarij.

De laatst ontvangene berigten uit Engeland en Frankrijk behelzen weinig nieuws. De verkiezingen in Engeland zijn geheel afgelopen; nu moet men verder den gang der gebeurtenissen afwachten, om over de duurzaamheid van het tegenwoordige ministerie te kunnen oordeelen.

De voortdurende gunstige bulletins nopens den toestand van onzen beminden Kroonprins blijven ook zeer gunstig op den stand der Hollandische effecten werken.

Holland. 2½ pCt. 54½, ½; 2½ pCt. in posten verhandeld; 5 pCt. zeer gezocht, 100½, ¼; ¼ gebleven, met koppers voor binnenlandsche rekening; kansbiljetten 24½, ½; ¼ in posten verhandeld; oude sijn dicaat 94½, ½; ¼ gebleven; nieuwe 76½, ½, ¼ gebleven. Aandeelen Handel-Maatschappij 104½, ½.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen 45½, ½; bij geringe aflosningen, he tweelt ook met 3 pCt. het geval was, die a 27½, ½; ¼ in kleine partijtjes verhandeld werden. Fransche uitgestelde geoffereerd, 15½, ½, ¼ gebleven; obligatiën cortès prijshoudend, 41½; coupons derzelve 23½.

Rusland. Oude, nieuwe en ook Russen van 1831 en 1833 onveranderd. Roebels echter gezocht en van 70½ tot 70¼ opgeklimmen, doch 70½ gesloten.

Oostenrijk. 5 pCt. metaliken 99½ a ½; dito 2½ 54½ a ½; nieuwe Weener aandeelen 713 en 714 f. gedaan.

Brazilianen 100 pond 82½, ½, ¼; Columbia 2de leening 100 pond 24; coupons derzelve 4½, ½ a ¼, met eenigen handel.

Beurs van den 27sten Januarij.

Wij hadden heden eene zeer onbeduidende beurs; er is over het algemeen niet veel handel gedreven, doch hebben zich de prijzen aller effecten goed op hun standpunt van gisteren gesonteneerd.

Blijvende prijzen ten 4½ uur.

Holland. 2½ pCt. 54½, ½; 3 pCt. 100½; kansbiljetten 24½ f; oude sijn dicaat 94½; nieuwe 76½.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen 45½ a ½; 3 pCt. 27½ a ½; uitgestelde 15½; cortès 41½.

Rusland. Roebels 70½; Russen van 1831 en 1833 98½ a 99.

Oostenrijk. 5 pCt. metaliken 99½; 2½ pCt. 54½ a ½; nieuwe Weener aandeelen 713 en 714 f.

Brazilianen 100 pond 82½, 83, 83½ gebleven.

Mengelwerk. Handel.

Het blijft steeds eene groote vraag, in hoep verre handel, van welken aard ook, te rijmen zij met goede trouw of pligt, om het even hoe men dit noemen wil. Er zijn lieden, en wij rangschikken ons gaarne onder dezelve, die vermeenen, dat de eerste grondslag van handel juist in goede trouw gelegen is, en de minste afwijking daarvan uitmaakt eene benadeeling van den naaste, eene schending van het regt van eigendom; evenzeer als wij het gevoelen van diezelfde lieden baamen, die niet alle middelen goeikeuren, welke vaak in den handel gebezigd worden, om het eenige doel, dat sommigen zich voor oogen stellen; zelfverrijking of eigenbelang, te bereiken. Veel zouden wij dan hebben aan te merken op hetgeen door de bank van een aankomeling gezegd wordt: *hij verstaat zijn handel*; want als daaronder begrepen worden zekere praktijken, anders gezegd kleine bedriegerijen aan dezen of genen tak van handel verbonden, dan moeten wij, eerlijkheidshalve, verklaren, dat die praktijken niet met strikte eerlijkheid en gezonden, redelijken handelgeest strooken. Wij bekennen, dat het moeilijk is, om in deze zaak eene juiste middenweg te houden; en evenmin het doel van allen handel, de behaling van eene regtmatige winst, uit het oog te verliezen, als bloot aan zelfbelang en bovenmatige zucht naar winstbejag gekoort te geven. Hoe het zij, te wenschen is het, dat in Nederland steeds de eerlijke handelgeest de heerschende blijve; dat men dáar niet, in volge het slechthartig beginsel: *U winst, tot welken prijs*; dat men er steeds in-dachtig zij, dat de voorvaderen den wereldhandel hebben erlangd door goede trouw, geenszins door zoogenaamde praktijken, dat men inzie, dat niets beter dien onmetelijken handel weder voor een gedeelte aanous kan hergeven, dan onbekrompen eerlijkheid, te vredenheid met betrekkelijk klein te blijven, maar blijvende winsten, de opsporing van al zoodanige nieuwe bronnen van handel, welke, met hoop van duurzaamheid, herwaarts kunnen afgeleid worden. Dit voorzeker zijn de beste middelen om den Nederlandschen handel weder tot eene groote mate van luister — want den vroegeren trap van bloei te bereiken, zal waarschuwend, bij veranderde omstandigheden, onmogelijk zijn — op te voeren.

Hoe ontdrifs over strikte eerlijkheid in den handel gedacht werd, moge onder anderen blijken uit een voorbeeld, dat de verdienstelijke VAN KAMPEN in zijne Geschiedenis van Griekenland heeft opgeteekend. Wij lezen daarin het volgende:

« De Periptekiter KRITOLAUS, één der driemannen, die te Rome geweest waren, had eenen beroemden leerling, PROBARTS genaamt. De stoïcijn DROGENES van Babylou, de derde wijzger van het gezantschap naar Rome, had ook eenen vermaarden leerling, ANTIPATER van Tarsus,

of, volgens anderen, van *Tyrus*. Omtrent deze beide wijsgeeren verhaalt ons CICERO een belangrijk geschil, hetwelk toont hoe ver de ouden het in de bespiegelende zedekunde hadden gebragt. De leerling beweerde, dat de verkooper van eenige zaken hoegenaamd niets verzwijgen mogt, hetwelk den koper tot nut of nadeel kon strekken. Als b. v. iemand een huis verkoopt, is hij verplicht den vermoedelijken koper alle gebreken, ook die hij alleen kent, gemoeidelijk mede te deelen. Nog meer, een reeder rust in *Alexandrië* een korenschip uit met den wil naar *Rhodus*, waar groote schaarschte heerscht. Hij vaart eenige andere schepen met graan beladen voorbij, loopt de haven in, en is dus natuurlijk het eerst op de markt. Deze is ook, volgens ANTIPATER verplicht, aan de toeschietende en gretige menigte te zeggen, dat er ook nog andere schepen onderweg zijn, en dus zelf de prijzen te drukken, om menschen, die gebrek lijden, te moeten komen. Zóó nauwgezet was zijn meester DIOGENES niet; in alles, waar de burgerlijke wet of de billijkheid-openhartigheid eischte, schreef hij die voor; maar een koopman behoefde (meende hij) zijne eigen waar niet lager te verkoopen door eene kwalijk geplaatste openhartigheid. Wij gelooven (zegt de heer VAN KAMPEN) dat de gemoedelijkste *Amsterdamse* korenhandelaar, in den tijd, toen hier de graanmarkt der wereld was, meer liet gevoelen van DIOGENES dan dat van ANTIPATER zal hebben omhelsd, hetwelk voor 't overige louter in redenering bestond. Wij hebben geene voorbeelden bij de ouden van de praktijk.)

Terwijl wij van handel, en bijzonder van den Nederlandschen handel, gewagen, willen wij hier een uittreksel laten volgen uit een werk van een beroemd Engelsch staatsman, die in al de geheimen der Nederlandsche belangen wel was doorgedrongen: WILLIAM TEMPLE zegt wgens onzen handel het volgende:

De negotie van dit land en is niet uitgesproken uit een algemeen beleid, nog uit natuurlijke dispositie, situatie of gelegenheid, ofte uit gemeele toevallen, maar uit een groote samenloop van tijd en door de kracht van een welbeschikt beleid, hetwelk nooit te voren in de wereld tot zoo hoogen trap en met zoo een wonderlijk succes, gestegen zijn geweest, en ligtelijk nooit wederom stijgen zullen. Hun aanwas verkregen hebbende, om alles in één woord te bevatten, uit de situatie of de gelegenheid van hun land, zich uitstrekkende langs de zee bespoeld werdende van twee zulke groote rivieren als de *Rijn* en de *Maas* met hare naburen de *Eems*, *Wezer* en *Elve*, door de groote vloop van volk zoo uit *Vlaanderen*, *Engeland*, *Frankrijk* en *Duitschland*, aangelokt door de sterkte hunner steden en door de constitutie en aanzienlijkheid hunner regering, door de vrijheid van conscientie, zekertheid van goet en bloed, niet als van de wetten en gerechtigheid afhangende, uit eene algemeene naarstigheid en spaarzaamheid, veroorzaakt door de menigte van het volk en kleinheid van het land; uit het gemakkelijk volvoeren der waren met kleine onkosten, ter oorzaak van zoo vele grachten en vaarten, uit den lage intrest en dierte van het land, hetgeen hen noodzacht hun geld in de negotie te beleggen, de opregtingen van wisselbanken en van leening, openbaar vendue of verkoopen, hunne zorgen voor het convoijeren van koopvaardisshepen, geringheit van tollén, vrijheit van havens, de goede wetten gesteld op het stak der negotie, het intrest van personen der regering in dezelve, de drift tot bezonderen koophandel op particuliere plaatsen, de groote en kleine visscherijen, en de conquesten in *Indien*. Het is geen vaste regel, dat de koophandel rijkdom baart, want daar kan een koopmanschap zijn die een natie doet verarmen, gelijk het dikmaals ter markt gaan den landman niet verrijkt, maar in het tegendeel indien hij telkens als hij ter markt komt tot grooter prijs koopt dan hij verkoopt, hoe hij er meer naar toegaat hoe hij armer wordt, maar de eenige en gewisse schaal van rijkdom spruitende uit de negotie, is de proportie van al wat naar buiten vervoerd wordt tot vertieringen van anderen bij het geene ingebracht wordt tot vertieringen voor zijn eigen land te maken.

De algemeene naarstigheid en zuinigheit, of wel het tegendeel van 't een en 't ander, maakt de ware grond van deze proportie: de naarstigheid vermeerderd de Inlandsche waren of in 'tgeen het aardrijk voortbrengt of in manufacturen van 't land welke het kapitaal vergrooten door vervoeringe naar buiten; zuinigheit vermindert de vertieringen, zoo van haar eigen als uitheemsche waren, en doet niet alleer de invoeringen door het laatste afslaan, maar ook de uitvoeringen door het eerste opslaan, want van alle Inlandsche waren hoe minder in een land vertiert, hoe meer buitenslands vervoert wordt, alzoo er geen koopmanschappen zijn of ze zullen tot de eene prijs of de andere aan de man raken waarvan diegene de markt zullen stellen, die de beste koop kan geven. Zoodanig zijn altijd de neerstige en spaarzame lieden; en quist-ziecken kunnen niet leven.

Het misverstand van de gemeene man, dat het inbrengen van Inlandsche waren indien buitenslands tegen Inlandsche waren verruult en niet met geld gekóft een volck nojt armer maakt, is slechts 'tgeen ieder een die zich zelven tijd geeft om te denken van stonden aan moet herroepen, als gewaar wordende, dat op 't sluiten van de rekening tusschen eene natie met alle degene daar zij buitensland mede handelen, al wat aan de uitvoeringen in waardij ontbreekt, omdat van de invoeringen te balanceren, noodzakelijk met gereed geld moet goed gemaakt worden.

Hiervoor komt men uit te vinden de grondoorzaak zoo van den rijkdom als koophandel van *Holland* door de omstandigheden alreede verhaalt; want nooit heeft eenig land sterker genogtoerd en zoo weinig reconsumeert. Zij koopen oneindelijk, maar het is om wederom te verkoopen, of om de waren op te leggen en tegens eene hooger markt te bewaren. Zij zijn de grootste meesters van de *Indiaansche* specerijen en van de *Perzische* zijde, maar dragen enkel wol en generen haar met haar eigen visch, wortelen en aardvruchten (kan dit ten huidiger dage zoo onbepaald gezegd worden)? Ja zij verkoopen hun fijnste kaken in *Frankrijk* en koopen grove in *Engeland* voor haar eigen draai. Zij verzenden haar beste bolér naar alle gewesten en koopen de geringe van prijs in *Ierland* of in het Noorden van *Engeland* voor haar eigen gebruik, kortom zij verzorgen oneindelijke overtaed die zij zelfs nooit zegen en handelen in weluustige dingen die zij nooit smaken. — De Etselen en officieren van het leger veranderen met hare naburen de mode

van hunne kleding; maar onder het gros van de burgerlijke magistraatspersonen, de kooplieden, rijke handwerkslieden en burgeren in 't algemeen houdt bijna een en dezelve mode gedurig standt; de matroozen en boeren zijn op eene andere wijze gekleed, maar veranderen nooit, zulks dat men de kleederen alleen verwerpt omdat ze versleeten zijn, niet om dat het geen mode meer is. Hun grootste consumsie van buitenslands waren zijn *France* wijn en brandewijn, doch dit is haar niet te misgunnen, als de eenige belooning zijnde die zij genieten voor al hun moeiten, en als hetgeene, dat haar alleenlijk rijk en gelukkig maakt in hunne vrijwillige armoede, zonder hetwelke zij waarlijk arm en ellendig in hun rijkdom zouden schijnen: daarenboven 'tgeen zij in wijn verteeren, sparen zij in granen, om bieren van te maken die buitenslands verkocht worden en wij bevinden tegenwoordig dat, in wat vervall hunne zaken sedert twee jaren herwaarts gebragt zijn, zij haar zelven onder alle deze bekommernissen ook deze troost hebben ontrocken, en hebben hetgeen tot voldoeningen hunner lasten kwam te ontbreken met eene kloecke lijdzaamheid vervult.)

Men zal moeten erkennen, dat in deze regelen, welke wij, om de eigenaardigheid, in de *Hollandsche* vertaling gelaten hebben, veel billijken lof aan de *Nederlanders* wordt toegezwaaid, en dat daarin nog veel wordt aangetroffen, dat ook in onze dagen behartiging verdient.

Gen woord over het zoogenaamde Paarden- en Pleizier-geld, en voornamelijk over eene belasting op de Rijtuigen.

Er zijn dikwerf vele en gegronde bedenkingen geopperd tegen de wijze, waarop thans de belastingen op de dienstboden en paarden geheven worden; het schijnt echter, dat de rentmeester van dezen staat niet wil begrijpen, dat beide belastingstelsels voor groote verbeteringen vatbaar zijn. Dat de eerste diër belastingen, zoo als zij nu toch geheven wordt, en nadeelig werkt op de goede zeden, en hoogst verderfelijk invloet op het lot eener talrijke klasse van individu's, (welke na het terugkeeren onzer schutterijen weder veel meer personen bevat, dan men in staat is te plaatsen), is reeds vroeger genoegzaam uiteengezet, om, zoo men niet blind is voor 'tgeen als met den vinger wordt aangewezen, zulks doelmatig te kunnen aanwenden. — Dat de tweede soort van belasting, die op de paarden namelijk, zeer nadeelig is voor de belangen der landbouwende provincien en verderfelijk voor een' belangrijken handeltak, zal men meer en meer kunnen opmerken, wanneer er minder behoefte zal bestaan bij den staat zelven, om de kavalierie gedurig op nieuw te moufieren, en de talrijk bezette generaal-staven weder op den voet van vrede zullen kunnen gebragt worden. — Maar dat deze belasting de som niet opbrengt, die men er voor geraamd had; ja dat de meeste ontvangers veel minder wegens dit middel inuen, dan onder 't bestaan van de jongstvoor-gaande wijze van heffing, is zoo in 't oog vallend, dat aan sommige kantoren, alwaar toenmaals voor meer dan honderd paarden pleizier-geld werd betaald, dit thans voor geen tien meer geschiedt, gelijk aan de leden der Staten-Generaal, wanneer zij zich getrouwe vergelijkings-tabellen deden voorleggen, zonneklaar zoude kunnen blijken. — Waatom men dus niet liever tot de vorige werkelijk billijkere wijze van heffing terugkeert, als minder drukkend voor de ingezetenen en meer opoortdelijk voor de schalkist, bevatten wij niet. Zeker schijnt het echter, dat men naar middelen uitziet om het deficit in de raming van de belasting op de paarden aan te vullen, en men wil, dat daartoe eene belasting op de rijtuigen dienen moet. Gebeurt zulks, dan staat de ondergang van eene talrijke klasse van nffere handwerkslieden vast; dan zijn rijtuigen- en zadelmakers geruincerd, en met hen de smeden, passement-werkers, rijtuigschilders en allen, die verder iets aan deze sierlijke voortbrengselen der inlandsche nijverheid verdienen. — Reeds de veranderde heffing van het paarden- en dienstboden-geld heeft hun tak van werkzaamheid benadeeld, doch de op die oogenblik geslotene communicatie met *België* heeft hun vertier zoodanig in de hand gewerkt, dat zij die meer indirect nadeelige werking op hunne bestaan-middelen minder gevoeld hebben; dit was echter slechts een momentaneel voordeel, dat moet ophouden zoodra er weder eene meer gemakkelijke communicatie met *België* wordt daargesteld, en hoezeer de bijzondere belangen van sommigen het daar van lieverlede naar toe weten te leiden, is men in staat dagelijks al meer op te merken. — Behalve echter de schade, die de rijtuigmakers enz. bij het leggen eener belasting op de rijtuigen zouden ondervinden, door het minder kunnen uitbreiden hunner industrie, zoude in de eerste jaren na die invoering een geheele stilstand in hun vak moeten ontstaan, uit den voorraad van overtollige rijtuigen, waarvan ieder zich ontdoen zal, die ze niet volstrekt behoeft, ten einde er geene belasting voor verschuldigd te zijn. — Hunne magazijnen zouden daardoor alle débouchés missen; zij zouden geene gelegenheid meer hebben hunne industrie te oefenen en uit te breiden, en honderde huisgezinnen in Oud-Nederland, die alleen tot dit belangrijk vak gevestigd waren, zouden zich zonder werk en zonder brood bevinden. Wie kan dit wíllen? wie zulks, uit hardnekkige vooringenomenheid met een eenmaal gevormd plan, doorzetten? Ik weet wel, dat sommigen van meening zijn, dat eene soortgelijke belasting alleen op de vermogendste leden der burgermaatschappij drukt en dat zulks een geschikt middel is om een' kapitalist tot de te heffen lasten te doen bijdragen. — Doch ik ontken dit ten eenemale; want ofschoon het waar moge zijn, dat de vermogende man die belasting gedeeltelijk betaalt, hij doet zulks toch niet meer dan hij zelf verkiest; hij kan dien tak van veelde naar willekeur verminderen; de belasting op de paarden heeft dit getoond, die op de rijtuigen zoude het nog meer doen uitkomen, want sedert dat de huur-kooftiers hunne Engelsche collega's navolgen, wordt de behoefte tot het houden van eigen equipage hoe langer hoe geringer, en zullen de welgestelde lieden in de steden, hoe meer rijtuigen zij afschaffen, gedurig al betere gelegenheid vinden, om door de huurkooftiers, die ze voor spotprijzen aankopen, sierlijk en gemakkelijk te worden gereden. — De kapitalisten in de steden zullen de belasting op de rijtuigen dus meerendeels niet betalen, en alleen dezulken, welke zich ten platten lande ophouden, of (waarlijk ook al niet om de fleur der tijden) hun vast verblijf op hunne landgoederen gevestigd hebben, zullen meer direct door de belasting op

de rijtuigen gedrukt worden, gelijk zij dit thans door die op de paarden almede bijna uitsluitend gedaan worden. Wie toch één of meer uren van eene stad verwijderd woont, moet rijtuigen en paarden huren, of hij wil of niet; want hem staan geen huurkoetsiers ter dienste, of vindt hij dezelve al op 't naast gelegen dorp, dan zijn meerendeels diens middelen van vervoer in zulk eenen toestand, dat ze niet te gebruiken zijn. — En heeft men den landbewerker onzegd, om, wanneer hij twee paarden te gelijk moest aanspannen om zijne talrijke familie langs zware zandwegen te vervoeren, deze in gemengd gebruik aan te geven, al loopen zij ook dagelijks voor de aarde; stijgt hij zek hierdoor alleen tot eene verhoogde klasse van belasting-schuldigen; men zal van zijne rijtuigen bij 't leggen van eene belasting op dezelve, wel geep anders dan eene *huiskar* of een open wagentje uitzonderen, want die op een andere wijze rijden, zeggen onze wetfabrikanten, doet dit uit vrees, al hien ook de bak van zijn rijtuig op seelen; en de uitspraken van Thomis hebben, op sommige plaatsen, die nieuwe explicatie van 't woord *wielde* gesanctioneerd.

Het is dus te hopen, dat men nog tijdig zal gelieven in te zien hoe noodig het veranderen der belasting op de dienboden en paarden is, en hoe zeer de invoering van eenige belasting, hoe gering ook, op de rijtuigen drukkend zijn zou, de voor de eenigzins gepoede ongezogen ten platte lande, die bij den achtsgang van den landbouw reeds zoo veel lijden, en tevens eene talrijke klasse van nijvere ambachtlieden en handwerkgeesten tot den bedelstaar zoude brengen.

** Op heden is, bij C. A. THIEME te Arnhem, van de pers gekomen en in de voornaamste Boekwinkels verkrijgbaar gesteld.

De derde Druk

VAN DEN
GELDERSCHEN

VOLKS-ALMANAK

voor het Jaar 1835.

door
O. G. Geldring,

Predikant te Hemmen.

Met drie Plaatjes en een Muziekstukje.

Dit Jaarboekje, bevat, behalve den gewonen Kalender, tevens eenige algemeene regels ten opzichte van de veranderingen des Waders; eene opgave der Markten en Kermissen, en der Middelen van Vervoer in de Provincie Gelderland; voorts een MENGELWERK, waarin de volgende stukken voorkomen: Lofrede van SLICHTENHORST op Gelderland; een lied van Gelderland. *Oud-Geldersche Volksfeesten*: de Meiboom; het Paaschvuur; het Kinderfeest te Terborg. *Geldersche Oudheden*: de Meurssen toren onder Didam; de steenen Doopyont te Almen. *Geldersche Legendes*: BEATRIX; het verzonken Slot. *Geldersche Geschiedenissen*: WILLEM VAN GELRE; ENGELBERT VAN NASSAU; GERLACH VAN DER CAPELLEN; MAARTEN SCHENK; LAURENS GERKES. *Geldersche Taal*: SLICHTENHORST over de Geldersche taal; Hoe Baas VINK van Meister MAORTEN BAORDMAN fluiten leerde; en *Vertellingsken*. (*Eymersche tongval*) Anecdote; 'Et Schaassen-riejen; en *praotpartieken tussen HARMEN en BARTELD*. (*Zutphensche tongval*) *Geldersche Poëzij*: Aan mijn geboorteplekje; Goeden nacht aan mijnen Vader; Zomer-Avondliedje; Ontschuldiging; De Nederlandsche Vlag; Twee Geldersche Schutters-liederen. *Parabels*: het Viooltje; de Tweestrijd. *Oud en Nieuwe tijd*: hoe ERASMUS, van Rotterdam, het Herbergaleven vond, en hoe het tegenwoordig is. *Geldersche Dichters*: TEN HORT. *Geldersche Hutspot*. *Geldersche algemeen nuttige Kundigheden*. — De prijs is 75 Centen.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 27 Janu. 1 El 7 Palm 9 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 10 D
Den 28 dito 1 El 7 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 10 D

† S S Op Maandag den 2den Februarij 1835, des avonds ten 6 ure, zal men in het Logement de Paauw te Arnhem, bij toeslag in het openbaar veilen;

Het gemelde LOGEMENT de Paauw, staande en gelegen te Arnhem, Wijk C No. 200, aan eene volkrijke passage zeer voordeelig gelegen, waarvan, overeenkomstig de vroeger gedane annonces, de inzaat heeft plaats gehad op den 19den Januarij j. l.

Zijnde het eerste perceel ingezet op . . . f 3961.
Zijnde het tweede perceel ingezet op . . . f 1131.
De Massa . . . f 6185.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den Eigenaar in gezegd Logement.

† S S Op Dingsdag den 3den Februarij 1835, des voormiddags ten tien ure, zal men te Arnhem in de Broerstraat, aan het Magazijn der 13de Afd. Instr., publiek voor kontant

geld verkoopen: eene groote partij afgekeurde MILITAIRE GOEDEREN, bestaande in ROKKEN, KAPOTLASSEN, MOUTWEN, VESTEN, JAKESCHEN en broeken, PANTALONS, HEMDEN, ONDERBROEKEN, SCHOENEN, SCHAKOTS, RANDSELS, en wat verder zal worden opgebracht; des morgens voor den verkoop vore een ieden te zien.

† S S De P. O. S. T. van tweeden VELDWACHTER, in de Gemeente Brummen, op een jaarlijksch Traktement van f 150 en vrije Kleding en Wapening vacant zijnde, worden de daartoe geschiktte Kandidaten opgeroepen, om zich, met overleging der noodige bewijstukken, niterlijk voor den 10den Februarij 1835, ten Secretarie der Gemeente aan te melden, zullende ongeschuilde gepasporteerde Militairen bij voorkom in aanmerking komen.

ZUTPHEN.

De Ondergeteekende berigt het geeerde Publiek, dat hij alhier te spreken of te pntbieden is bij den Heer G. WEENINK in het Logement der Hollandeschen Tuin, Maandag, Dingsdag, Woensdag en Donderdag den 2den, 3den, 4den en 5den Februarij, met alle soorten van B. I. I. E. N., en wat verder zal worden opgebracht; des morgens voor den verkoop vore een ieden te zien.

MAGNUS MORIS.

** Bij J. OOMKENS, te Groningen, is in 1834 gedrukt en alom te bekomen:

- I. ANNALES ACADEMIAE GRONINGANAE 1832-1833. In gr. 4to. f. 3-60.
- II. Prof. B. H. LULOES, REIS in 1833 naar BADEN-BADEN, met eene Plaat. Gr. 8vo, a f 4-80.
- III. Prof. H. C. VAN HALL, ELEMENTA BOTANICES, in Usura. Lectiunum Academicarum Gr. 8vo, a f 2-25.
- IV. Dr. S. J. GALAMA, *Verhandeling over het MOEDERKOORN*, deszelfs hoedanigheden, oorzaken, wassende aard, uitwerkselen op dieren en op het menschelijk ligchaam, enz. Gr. 8vo, a f 2-00.
- V. Mr. M. S. GRATAMA, *Seften van het wetenschappelijk leven, en de geleerde verdiensten van wijlen Mr. GABINUS DE WAL*. Gr. 8vo, f 0-50.
- VI. De *Vriendelijke Vraag* van eenen Vriendenkring beantwoord uit *Damear*. Gr. 8vo, a f 0-40.
- VII. *Over de Formulieren van Eenigheid* in de Hervormde Kerk van Nederland, geschreven uit *Damear*. Gr. 8vo, a f 0-80.
- VIII. Dr. R. POSTHUMUS, *het St. Simonisme en Christendom*, in verhandgebragt met de tegenwoordige Kerkelijke bewegingen bij de Hervormde Kerk in Nederland. Gr. 8vo, a f 0-70.
- IX. H. BIELEVELT, *Onderwijs in de Christelijke Godsdienstleer*, naar de Belijdenis der Hervormden, vooral ten dienste van jonge lieden uit den boerschapsstand. Gr. 8vo, a f 0-50.
- X. R. G. RIJKENS, *Praktische Handleiding voor het schriftelijk REKENEN* in het algemeen, en het uit het Hoofd rekenen in het bijzonder. Gr. 8vo, met platen, a f 3-00.
- XI. W. GLEUNS Ja., *Beschouwing van het HEELAL of Volksleesboek over de STERREKUNDE*, met 9 uitslaande Platen. Gr. 8vo, a f 2-50.
- XII. M. K. H. G. TANTZER, *Iets noyens de eigene voortdurende vorming, verheffing en veredelng van den onderwijzer*, door D. BUDINC. Gr. 8vo, a f 0-75.
- XIII. TR. R. FRUAUF, *Gedachten over de opvoeding*. Gr. 8vo, a f 0-25.
- XIV. J. PENON, *Dichtstukjes*. Postformaat, a f 0-80.
- XV. EEN WOORD ter aankweeking van RUST en VREDE in de Christelijke Kerk van Nederland, naar de behoeften van onzen tijd. Gr. 8vo, a f 0-50.
- XVI. RIJKENS en GLEUNS, *Schoolkaderen*, *lyceum*, met muziek, eerste 20tal. 4to, a f 0-50.
- XVII. R. G. RIJKENS, *Vertellingen van den Onderwijzer Schoolvriend*, over Nederlandsche Voortbrengselen der *Natuurlijke Historie*, 2de Stuk, 1ste gedeelte, de VOGELS. Met 45 Afbeeldingen, a f 0-30.
- XVIII. R. G. RIJKENS, de *Nuttige HUIS- en SCHOOLONDERWIJZER*, een boekje om aan kleine kinderen in huis en op school nuttige werkzaamheden te verschaffen, met plaatjes, no. 1 en 2, ieder stukje a f 0-20.
- XIX. GESLACHTBOOM der Heeren STADHOUDERS, PRINSEN van ORANJE-NASSAU, van PRINS WILLEM den I tot KONING WILLEM den I. Gr. Plano, zeer uitvoerig op den Steen geteekend, door H. J. ABBRING, en *Handboek*, bevattende korte Levensschetsen van de voornaamste personen van dit zoo aanzienlijk Geslacht. Gr. 8vo, a f 3-00, en Chin. papier a f 2-50.
- XX. *Zes maanden van de STAD GRONINGEN*, Gr. Plano, a f 2-50.
- XXI. *Vier Platen van de Afbeeldingen van de BOELBOORTEN te GRONINGEN*. Gr. Plano, a f 3-00.
- XXII. Plan of platte Grond der STAD GRONINGEN, in Plano a f 1-00 op Catoen a f 1-40.
- XXIII. Afbeelding van UBBO EMMIUS, geb. te Grietzyl, in Oostvriesland, anno 1547, Rector te Norden 1579, te Leer 1583, te Groningen 1596, en eerste Rector Magnificus der Groninger Akademie 1625. In Plano, velin papier, a f 1-25, Chin. papier a f 1-50.
- XXIV. Afbeelding van den Heer BUCHNER, Major, kommanderende het 1ste Bat. 1ste Afd. *Groningsche Schutterij*. Velin papier a f 1-00, op Chineesch papier a f 1-25.
- XXV. Almanak ter bevordering van kennis en goeden smaak, 8ste Jaargang, door het Departement Leens der Maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen*, a 35 Cents.